

M.A. (Applied Economics) (NEP Pattern) Semester-II
APECO2007 / AECO2007 - Elective - Human Development

P. Pages : 2

Time : Three Hours

GUG/S/25/15448

Max. Marks : 80

1. Explain the concept and characteristics of human development. 16

OR

Discuss in detail the relationship between human development and economic development.

2. What is the Human Development Index (HDI)? Explain its concept and the methods used for its measurement. 16

OR

Considering the limitations of the Human Development Index in poverty eradication, what improvements can be made? Explain.

3. Short answer questions **any two**. 16

- a) Explain the interrelationship between human development and economic growth.
- b) Briefly explain the impact of poverty on human development.
- c) Describe the reasons for the disparity between economic development and human development in India.
- d) Explain the role of education and healthcare in the development of marginalized communities.

4. Short answer questions **any two**. 16

- a) Explain the nature of public expenditure on human development in India.
- b) Explain the impact of primary education on disadvantaged groups.
- c) Describe the importance of expenditure on human development.
- d) Explain the impact of human development on human capital formation.

5. Write short answers (all questions are compulsory). 16

- a) Explain the meaning of human resources.
- b) Write note on Poverty Index.
- c) Challenges in human development in India.
- d) Sustainable Development Goals.

M.A. (Applied Economics) (NEP Pattern) Semester-II
APECO2007 / AECO2007 - Elective - Human Development

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

-
1. मानवी विकासाची संकल्पना व वैशिष्टे स्पष्ट करा. 16
- किंवा**
- मानवी विकास आणि आर्थिक विकास याच्यामधील संबंधाची सविस्तर चर्चा करा.
2. मानवी विकास निर्देशांक (HDI) म्हणजे काय? त्याची संकल्पना व मापन करण्याच्या पद्धती स्पष्ट करा. 16
- किंवा**
- दारिद्र्य निर्मूलनासाठी मानवी विकास निर्देशांकाच्या मर्यादा लक्षात घेऊन कोणती सुधारणा करता येतील? स्पष्ट करा.
3. लघुत्तरी प्रश्न कोणतेही दोन. 16
- अ) मानव विकास आणि आर्थिक वृद्धी यामधील परस्परसंबंध स्पष्ट करा.
- ब) गरिबीचा मानव विकासावर होणारा परिणाम संक्षिप्तपणे स्पष्ट करा.
- क) भारतातील आर्थिक विकास आणि मानव विकास यामध्ये विसंगती निर्माण होण्याची कारणे विषद करा.
- ड) मागासवर्गीयांच्या विकासासाठी शिक्षण आणि आरोग्य क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा.
4. लघुत्तरी प्रश्न कोणतेही दोन. 16
- अ) भारतामधील मानव विकासावरील सार्वजनिक खर्चाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) प्राथमिक शिक्षणाचा वंचित गटांवरील प्रभाव स्पष्ट करा.
- क) मानव विकासावरील खर्चाचे महत्व विषद करा.
- ड) मानव विकासाचा मानवी भांडवल निर्मितीवरील प्रभाव स्पष्ट करा.
5. संक्षिप्त उत्तरे लिहा सर्व प्रश्न अनिवार्य. 16
- अ) मानवी संसाधनाचा अर्थ स्पष्ट करा.
- ब) दारिद्र्य निर्देशांक.
- क) भारतातील मानव विकासात अडचणी
- ड) शाश्वत विकास ध्येय
